

Egy császár titkos önéletrajza

Hosszú életem végén számadásra készülök. Bánnom kell-e valamit, amit megtettem, vagy amit nem tettem meg?

Tétováztam-e valaha? Letértem-e az egyetlen helyes útról?

Nem! Soha!

Talán könnyebben indult volna a pályám, ha nőnek születek. Szép nőnek! Angyalarcú leánynak, aki most lépett le valamely templom oltáráról, hogy elbűvölje az embereket. Aki ártatlan tekintetével rögtön meggyőzi őket, hogy segítségre szorul, hogy a világról semmit nem tud. Könnyebb lett volna az indulás, de mihez kezdtem volna a szépség elmúltával? Kár ezen ma már töprengeni. Jobb, hogy férfi lettem. Nem voltam szép kisfiú, de biztos, hogy nem ez az oka, hogy mióta az eszem tudom, nem szeretek senkit. Átláttam rögtön társaimon, nevelőimön. Mézesmázos mosolyuk, édeskés szavaik nem tévesztettek meg. Tudtam, hogy az az aranyos kislány, kis kék masnival a hajában beáruolta a másik kislányt, akivel most éppen homokozik. Azt is tudtam, hogy az óvónő, aki megbüntette, csalja a férjét. Tudtam, hogy a kék masnis apja sikkaszt és saját bűneit törleszti, mikor a gyerekeknek csokit hoz. Tetszeleg a jó ember pózában.

Megjutalmazott az ördög ezzel a képességgel, s megtanított velem élni. Látom mosolyuk mögött a rothadást, tudom és kihasználom hibáikat. Nem miattuk leszek boldogtalan.

Anyám csalta apámat. Apám őrjöngve róttá éjszaka az utcákat, hogy legalább egy pillanatra lássa anyámat, aki legjobb barátjával szórakozik éppen. Apám leitta magát és reggel bevizelve, fogva-cogva ébredt, kínlódva éjszakai vízióitól. Megfogadta, hogy többé a szeme elé nem kerül ennek a nőnek. Komor, magányos férfi lesz.

De este újra berúgott, s mikor részegen anyám elé tántorgott szerelemért könyörögve, még egy szánakozó mosolyt sem kapott. Anyám megvetően belerúgott, elvéve tőle még egy hajdani szerelem emlékét is.

Apám ezután taktikát változtatott. Nem ivott. Éjjel kínjában a párnáját rágta. Nappal a barátját itatta, mintha mit sem tudott volna. Hátha így hall valamit anyámról. Nem hallott. Ekkor apám felkötötte magát végső zsarolásként. Pechje volt, mert még élve szedték le a kötélről. Még én sem látogattam meg, nem hogy anyám. Anyámnak nem kellett más, csak önmaga. Időnként magához vett valakit, elmondta neki, hogy egész életében csak rá várt, aztán kirúgta. Nem szeretett senkit, még engem sem. A szerencsémet mégis ő hozta meg. Mikor apám már hónapok óta csak részegen fetrengett, felségárulás vádjával perbe fogták. Szerencsétlen most így akart végezni magával. Ez sem sikerült. A császár csak anyámat kérte tőle. Apámnak már régen nem volt beleszólása anyám életébe, de a nő mégis eljátszotta a szerető hitvest. Nem apámért, csak mert császár-nő akart lenni. Így lettem én a császár mostohafia.

Innen már könnyű volt a dolgom. Fejem lehajtva járultam a császár két fia elé és biztosítottam őket elsőségükről. Az egész birodalom minket figyelt. Csendesesen vonultam messzi önkéntes száműzésbe, az egész birodalom néma rokonszenvétől kísérve. Nem mint ha szerettek volna az emberek, hisz nem is ismertek. De tudtam, hogy az erőtlennek vélt, visszahúzódó császár utód megfelel a csörtető csürhének, s maguk hoznak majd vissza diadalmenetben.

Szerényen várakoztam vidéki egyszerűségben, dísztelen ruhákban jártam, a köznéppel barátkoztam, de éreztem, minden lépésem figyelik. Hozták a híreket a két császárfi kicsapongásairól, a császár tehetetlenségéről, de sose hallgattam meg.

Közben megnősültem, egy parasztlányt vettem el, aki szép volt, aki felnézett rám. Példás családi életet éltem, szemben vetélytársimmal. Fiaimat messze földön emlegették.

Mikor a vén, tehetetlen császár megbetegedett, titkos követségek jelentek meg nálam sorban. Császárnak kértek fel. Söhajtoztam, köszöntem könnyes szemmel a megtiszteltetést, de visszautasítottam, két szeretett mostoha fivéremre hivatkozva.

Nemsokára híre jött, hogy két fivérem titokzatos körülmények között meghalt. Díszes menet élén vonultam be a fővárosba. A vén trotty siránkozva fogadott, s kérte, hogy lányát vegyem feleségül.

Legalább a császárnő legyen vérszerinti örökös. Másnap elzavartam a feleségem és a gyerekeim, s leendő apósom még éppen megérte az esküvőnket. Anyám örült, hogy hatalmon marad és az anyacsászárnő pózában tetszelgett. Hamarosan száműztem a birodalom legtávolabbi pontjára, s szép csendben megölettem.

Volt feleségem száználmasan leskelődött utánam, gyermekeimet maga után vonszolva. Mit tehettem... végül is minnek olyan sokáig élni?

Az új feleségemmel nem volt ennyi gondom. Ugyanolyan kurva volt, mint anyám. Őt a népem követelésére végeztettem ki.

Egy távoli provinciából hírt kaptam, hogy valami próféta hirdeti Isten igazságos országát. Még időm sem volt elgondolkodni azon, hogyan állítsam félre a bajkeverőt, mikor saját népe kérte engedélyemet kivégzésére. Bár nem az én dolgom, szerénykedtem, de egye fene - megengedem.

Nemsokára előkerült öcsém sírjára borultam könnyezve. Kegyetlen csapásokat mér ránk a sors. De a megpróbáltatások csak megkeményítették a szívem, hogy népem javára, értük minden áldozatot meghozva hosszan és áldásosan uralkodjam.

Talán még istenné is avattatom magam.

Szolnok

Zsolnay László

ifj. Borbély Béla: Gyűjtemény III.